

REFLECȚII ASUPRA EVOLUȚIEI TINERILOR INTERPREȚI LA INSTRUMENTELE DE ALĂMURI LA JOCURILE DELFICE

*REFLECTIONS ON THE EVOLUTION OF YOUNG PERFORMERS
ON BRASS INSTRUMENTS AT THE DELPHIC GAMES*

Anatol CAZAC,
lector superior,
Academia de Muzică, Teatru și Arte Plastice,
competitor,
Institutul *Patrimoniul Cultural* al Academiei de Științe
a Moldovei

The topical problem approached in the article „Reflections on the evolution of young performers on brass instruments at the Delphic Games” tackles certain recent cultural and artistic events which took place in Chisinau: the second edition of the Delphic Games for the Youth from the Commonwealth of Independent States (CIS) and the 11th edition of the Municipal Competition for Children`s Brass Bands. Both the performance of the participants and the work of the juries are analysed in the present article. Not only the positive aspects of the activity of the juries are mentioned but the weak facets as well.

The article comprises a number of methodological recommendations necessary for the improvement of the quality of future editions of these competitions.

Prima ediție a Jocurilor Delfice pentru tineret ale țărilor membre ale C.S.I. a avut loc în orașul Breansk, Rusia, în anul 2002. Interpreții la instrumentele de suflat de alamă și instrumentele de suflat din lemn au concurat într-o singură grupă. Din Republica Moldova la nominația Instrumente de suflat au participat L. Pușcă – nai, D. Boldumea – clarinet, (Liceul „C. Porumbescu”), A. Afanasiev – corn (Liceul „S. Rahmaninov”), I. Negură – flaut, D. Hanganu – trompetă, A. Țapeș – trombon (AMTAP), care s-au învredni-

cit de următoarele rezultate: A. Afanasiev – Medalia de Aur, D. Hanganu – Medalia de Bronz, I. Negură – Diplomă.

Desigur că decizia Comitetului Organizatoric al Jocurilor Delfice de a promova cea de-a doua ediție în Republica Moldova reprezintă o mare onoare pentru noi toți – cei care activăm în domeniul artei, pe de o parte, dar presupune și asumarea unei mari responsabilități atât ce privește evoluarea reprezentanților noștri, dar și, mai ales, în organizarea primirii, cazării, asigurării cu săli

pentru repetiții a concurenților din Rusia, Ucraina, Kazahstan, Belarusi.

În Moldova, pregătirea către aceste jocuri, a început cu mult mai înainte, anume în primăvara anului 2004, (lunile mai, iunie). Atunci au avut loc primele preselecții la toate compartimentele. Cei implicați: elevii, studenții, profesorii, corepetitorii de la liceele de muzică „C. Porumbescu”, „S. Rahmaninov”, C.R.M „Șt. Neaga”, AMTAP au avut atitudine serioasă față de aceste evoluări; au manifestat interes deosebit, deoarece astfel de competiții au avut loc la Chișinău pentru prima dată. La începutul lunii septembrie s-a realizat o a doua preselecție, scopul ei fiind ca „*cei mai buni dintre cei buni*” să prezinte la nivel școală interpretativă din Republica Moldova.

Scopul organizării acestor Jocuri a fost și rămâne renașterea Jocurilor Delfice (JD), care își au originea în Antichitate, asemeni Olimpiadelor. Spre deosebire de cele sportive, care au o amploare foarte mare, JD din artă și-au pierdut din farmecul lor pe parcursul a sute de ani în urmă. După cum menționează Aurelian Dănilă, doctor în studiul artelor, la aceste jocuri participă deocamdată țările C.S.I. (ex-Republici Unionale), dar există, cu speranța că vor adera și alte țări ale comunităților internaționale.

Am avut onoarea să fiu secretarul Juriului, de aceea, în cele ce urmează, mă voi referi în

special la nominația Instrumente de suflat (alamă).

Participanții au fost repartizați în două grupe de vârstă: prima 10-15 ani și a doua 16-21 ani. La ambele grupe de vârstă cerințele au fost identice: să interpreteze câte o piesă scrisă în formă amplă și una monopartită. Compozitorii au reprezentat diferite epoci: renașterea, romantismul, clasicismul, epoca contemporană. Deosebirea constă în faptul că reprezentanții grupei a doua interpretau programe mai complexe.

În grupa de vârstă 10-15 ani au participat doar patru concurenți: Ion Andronache (trompetă) – Republica Moldova; Victor Ciobanu (corn) – Republica Moldova; Evghenii Kondratiev (trompetă) – Rusia și Vladislav Pontus (corn) – Belarusi. Conform cerințelor, participanții erau obligați să interpreteze o piesă în formă amplă (o mișcare sau două) și o piesă la dorință. Reprezentantul din Rusia n-a avut în programul de evoluare piesă amplă, dar i-a fost permis să participe. Înainte de a începe interpretarea, acest elev, Evghenii Kondratiev, a spus că dedică evoluarea sa, copiilor care au decedat în urma actului terorist din Beslan.

Toți participanții din grupa mică au evoluat cu succes, dar ca întotdeauna au fost interpreți care s-au relevat pe fonul celorlalți. De data aceasta s-a făcut remarcant Ion Andronache (trompetă) – Republica Moldova, care a fost premiat cu medalia de aur. Locul doi și medalia de argint le-a obținut

Evghenii Kondratiev (trompetă) – Rusia – locul trei și medalia de bronz i-au revenit lui Vladislav Pontus (corn) – Belarusi.

În grupa de vârstă 16-21 ani, au participat nouă concurenți: Eduard Langhe (corn), Alexei Mahtadui (tuba), Mihail Cozlov (trompetă) – Belarusi; Ergazî Tașimov (trompetă) – Kazahstan; Mihail Cij (trompetă), Evghenii Iacovlev (trompetă) – Rusia; Alexandru Țapeș (trombon), Chiril Miron (corn), Alexandru Molocenco (trompetă) – Republica Moldova. Desigur că aici programele au fost mai complicate, iar calitatea interpretării mai bună. Spre regret, și în această grupă de vârstă au fost „surprize”, reprezentantul din Rusia Evghenii Iacovlev și reprezentantul din Moldova, Alexandru Molocenco, n-au avut incluse în programele lor piese de formă amplă, dar având în vedere că numărul participanților n-a fost atât de mare, juriul le-a permis să participe la concurs.

Juriul a activat în următoarea componență:

1. Volkov Nikolai Mihailovici – Republica Belarusi – președinte. Șef catedră la Academia de Muzică din Misk, doctor în științe, profesor universitar (trompetă).
2. Osadci Taras Nikolaevici, Ucraina – solist al Orchestrei Naționale din Kiev (corn).
3. Afanasiev Viktor Vasiliievici, Rusia, Maestru în artă din Cazahstan, general – locotenent, profesor universitar la

Conservatorul „P. I. Ceikovski” din Moscova (dirijor).

4. Jumakenov Kairula Akromășevici, Cazahstan, laureat al concursurilor internaționale, profesor universitar la Academia Națională de Muzică din Cazahstan. (Dumnealui din motive necunoscute, nu s-a prezentat).

Cel mai interesant moment pentru mine, au fost comentariile membrilor juriului, despre evoluările participanților la concurs. Domniile lor au ținut cont la apreciere de toți factorii care reglementează procesul de interpretare la instrumentele de suflat, cum ar fi: poziția în timpul interpretării, emiterea sunetelor – unul dintre cei mai importanți factori ai acestui proces: dacă emiterea și calitatea sunetului va fi sub nivel, nu se poate obține o interpretare reușită. De asemenea, o atenție sporită s-a acordat respirației interpretative, care contribuie evident la interpretarea corectă a propozițiilor și a frazelor muzicale; intonației, care lasă de dorit în cazul multor interpreți. Desigur, n-a rămas în afara atenției și factorul psihologic. Participanții și-au dat bine seama că evoluează la un concurs prestigiu, deosebit de cele desfășurate în cadrul instituțiilor lor sau în cele republicane. Reieșind din cele expuse, juriul a repartizat locurile în felul următor:

1. Alexei Mahtadui – Belarusi (tuba), locul I, medalia de aur.
2. Eduard Lahghe – Belarusi (corn), locul II, medalia de argint.

3. Chiril Miron – Moldova (corn), locul III, medalia de bronz.

Spre regret, din partea Republicii Moldova n-a fost nici un reprezentant în juriu. Toți au fost nedumeriți. Poate din această cauză, Alexandru Țapeș a fost plasat pe locul V (menționat cu diplomă). După părerea mea, el merită locul I. N-am fost de acord cu decizia juriului, dar conform regulamentului n-am avut dreptul să mă implic. În această ordine de idei, nu pot trece cu vederea o anumită contradicție. Decizia președintelui juriului, Dl Volkov, șef-catedră „Instrumente de suflat” (alămuri) din R. Belarus contravine opiniei președintelui comisiei la examenul de licență din AMTAP, din anul 2005 – dl Skorohodov – șef catedră „Instrumente de suflat din lemn” Minsk, Belarusi. După ce au interpretat programele, absolvenții A. Țapeș, I. Negură, D. Aculov, P. Panico, dl Skorohodov a recunoscut în fața catedrei „Instrumente de suflat și percuție” de la AMTAP că la Academia de Muzică din Minsk, Belarusi nu există studenți care ar avea o asemenea pregătire. Problema juriului a fost, este și va fi subiectul de discuție la majoritatea concursurilor. Despre aceasta mărturisește și Concursul municipal al colectivelor de fanfară de copii ediția 11-a din luna mai, 2004, în Parcul Central al capitalei, organizat de către Departamentul Educație, Tineret și Sport al Primăriei.

Un moment emoționant-tra-gic a fost vestea despre trecerea în

neființă a colegului nostru Ion Catană, dirijor la școala nr. 59, decedat cu o zi înaintea concursului. Faptul a fost anunțat de către Dna Valentina Cujbă, vice-director al Departamentului, care a propus un minut de reculegere.

Ediția dată s-a deosebit de cele precedente în ceea ce privește mai multe momente.

În cuvântul de salut adresat participanților la concurs de către Dl Alexandru Roman – directorul Departamentului Educație, Tineret și Sport, s-au adus mulțumiri directorilor de licee, gimnazii, școli, care contribuie și susțin activitatea fanfarelor de copii, dirijorilor pentru munca depusă și propagarea muzicii de fanfară, copiilor le-a urat succese atât la concurs, cât și la examenele de promovare și absolvire.

Înainte de concurs au avut loc două întruniri ale conducătorilor de fanfară la Departament, la care au fost concretizate data desfășurării concursului, durata evoluării colectivelor, condițiile, cerințele etc. S-a convenit ca durata evoluării fiecărui colectiv în parte să nu depășească 18-20 minute, iar în program să fie incluse piese având caracter diferit, și de diverse genuri: piesă clasică, marș, vals, piesă contemporană, piesă populară.

Aceste condiții au fost acceptate unanim de către dirijorii prezenți: A. Condrea, V. Vescu, G. Pendus, G. Silivestru, A. Cazacu, L. Bondarenco. Au fost propuse mai multe candidaturi și în juriu

printre care: Dnii P. Goia, I. Crasnopolschii, I. Cetulean, I. Talpă etc. Juriul și-a desfășurat activitatea în următoarea componență: P. Goia – Maestru în arte; P. Beregoi – dirijor în fanfara Prezidențială; I. Ciobanu – Maestru în Artă; N. Usaciov – Maestru în artă, dirijor militar în rezervă.

A trezit nedumeriri componența numerică a juriului, alcătuită din patru persoane, tradițional juriul fiind alcătuit dintr-un număr impar de persoane.

Se știe că membrii juriului nu sunt remunerați conform efortului depus, dar odată ce acceptă participarea, trebuie s-o facă profesional, obiectiv, omenește, fiindcă majoritatea dirijorilor de fanfară sunt buni specialiști și își dau foarte bine seama cine și cum interpretează programele, cum este efectuat acordajul etc.

O altă problemă vizează maestrul de concert sau cum li se mai spune invitații care ajută orchestra. Unii conducători de fanfară sunt categoric împotriviți ca în fanfarele de copii, îndeosebi la concurs, să participe aceste persoane, pledând pentru faptul că concurează doar elevii de la liceul sau gimnaziul pe care-l reprezintă.

Cu doi-trei ani în urmă, le-am propus colegilor mei să ne înțelegem ca fiecare să-și invite doi-trei maștri de concert (flaut, tubă, percuție etc.), după necesitate. În modul acesta se va proceda colegial va fi o transparență în participare și vor avea de câștigat toți; dirijorii, ascultătorii, dar cel mai

mult copiii care se vor strădui să interpreteze piesele la nivelul cel mai înalt.

Spre a îmbunătăți calitatea acestui concurs, pentru viitor vin cu niște propuneri:

- Să fie introdusă în program o piesă obligatorie – (formă amplă), în așa fel la Premiul Mare vor pretinde doar câteva colective.
- În afară de Premiul Mare și cele trei locuri premiante, să fie înmânate diplome pentru:
  - cel mai bun dirijor;
  - cel mai reușit aranjament;
  - cea mai reușită interpretare a piesei clasice;
  - fanfara care a fost acordată mai bine.

Mențiunile nu necesită sume considerabile, dar sunt convins că vor contribui la susținerea morală atât a conducătorilor, cât și a colectivelor de fanfară.

Și mai am o doleanță. Cu sprijinul specialiștilor de la Departament, ai directorilor de licee, școli, ai conducătorilor de fanfară, să se depună eforturi pentru a organiza gala-concert cu cele mai reușite piese ale fanfarelor și de făcut înregistrări la Radioul și Televiziunea Națională. Aceasta va contribui foarte mult la selectarea noilor candidați pentru fanfarele noastre (ascultătorii fiind copiii, părinții, profesorii de prin licee, școli) și va fi un stimul pentru conducători și un mare imbold pentru susținerea muzicii de fanfară.